

Pop Art II

Beschrijving:

Vorige week is een algemeen overzicht van de Pop Art gegeven en is de Engelse variant besproken. Vandaag komt de Amerikaanse variant aan de orde.

Pop Art in Amerika:

In 1955 onttrok de Amerikaanse schilder Jasper Johns zich aan de overheersing en het succes van het abstract expressionisme. Hij maakte vanaf dat jaar schilderijen van symbolen, zoals vlaggen, getallen, schietschijven of de landkaart van de Verenigde Staten. Bij de expositie van deze werken in 1958 kwam de vraag op of deze symbolen in een esthetische context anders worden dan de symbolen die ze zijn, kunstzinnig misschien zelfs, of juist beledigend. Moet je in de houding staan voor een geschilderde vlag? Moet je een revolver richten op een geschilderde schietschijf? Met andere woorden, Johns stelde in navolging van de dadaïsten de absolute betekenis van de dingen ter discussie: iets heeft alleen maar betekenis als die eraan wordt gegeven. Het onttrekken van betekenis aan het beeld is een element dat terugkomt in de Pop Art.

Een andere voorganger van de Amerikaanse Pop Art was Robert Rauschenberg. Hij maakte zijn *combinatieschilderijen* (materiecollages) met behulp van voorwerpen uit het dagelijks leven, zoals krantenartikelen, draad, letters, typemachines en zelfs opgezette kippen en geiten, waar hij met brede gebaren omheen en gedeeltelijk overheen schilderde. Hij behandelde de voorwerpen en de verf als gelijkwaardig, waardoor de vraag ontstond wat realiteit en wat kunst is. Waar bij Johns deze vraag aan de orde kwam door de onderwerpkeuze, was dat bij Rauschenberg het geval door de techniek- en materiaalkeuze.

Johns en Rauschenberg waren vanaf 1959 actief deelnemer aan zogenaamde ‘happenings’, bijeenkomsten waarin allerlei onconventionele vormen van kunst werden onderzocht en toegepast. Deze happenings werden georganiseerd om meer aandacht te vragen voor de avant-garde. In die tijd gingen de toekomstige Pop Art-kunstenaars hier ook hun bijdrage aan leveren.

Vanaf 1960 trad deze nieuwe generatie van kunstenaars naar buiten. De naam Pop Art werd overgenomen uit Engeland. Deze generatie voelde zich niet zozeer verbonden met het abstract expressionisme, maar veel meer met de wereld van de populaire cultuur en de massamedia, waarin de meesten van hen hun opleiding hadden gevolgd. Roy Lichtenstein schilderde de visuele patronen van stripverhalen. Andy Warhol hield zich bezig met de emblemen van consumptiegoederen (Campbell's Soup) en met fotografische afbeeldingen van filmsterren en auto- en vliegtuigongelukken. Claes Oldenburg maakte kunstmatige versies van huishoudelijke artikelen en levensmiddelen, soms reusachtig van formaat. Tom Wesselmann had het design van reclames tot onderwerp gemaakt. James Rosenquist schilderde billboards in felle kleuren, met afbeeldingen van onder andere straaljagers, Volkswagens en vrouwenbenen. Deze Pop Art-kunstenaars produceerden interessante beelden, maar vertelden daarmee weinig tot niets over hun gemoedstoestand, hun visie, hun gedachtenwereld. Zoals Andy Warhol zei: “*Pop Art is dingen leuk vinden*”.

Toen ze succesvol werden en de kunstmarkt hun werken ging accepteren, namen veel kunstenaars assistenten in dienst. Daarmee onderschreven ze het onpersoonlijke van hun

kunst. Andy Warhol is in dit verband bekend geworden met de oprichting van de 'Factory'. In deze werkplaats werden aan de lopende band schilderijen geproduceerd, deels mechanisch, deels met de hand. Op deze wijze was de massaconsumptie niet alleen ónderwerp van de schilderijen en zeefdrukken, maar werd de kunst zélf een industrieel massaproduct. Daarnaast heeft Andy Warhol het meest van alle Pop Art-kunstenaars een sterrenstatus aangenomen.

Amerikaanse Pop Art-kunstenaars:

Jasper Johns, Robert Rauschenberg, Andy Warhol, Roy Lichtenstein, Claes Oldenburg, James Rosenquist, Tom Wesselmann
(Robert Indiana, Jim Dine, Wayne Thiebaud, Allan d'Arcangelo, Red Grooms, Mel Ramos, Edward Ruscha, George Segal, Larry Rivers, Ed Kienholz)